

στησε τὴν προσοχὴν εἰς τὴν αἰγυπτιακὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀττικῶν νομισμάτων. Ἄλλ' ἰδοὺ ἕτερος πολυμαθὴς ἑνὴρ, ὁ Ἔφφτερ, ὅστις, μετὰ βαθεῖαν συμπαραβολὴν τῶν χαρακτήρων καὶ ἐνεργειῶν τῆς αἰγυπτίας Νεῖθ καὶ τῆς ἑλληνίδος Ἀθηνᾶς, περιέρχεται εἰς τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα, ὅτι ἡ λατρεία τῆς θεᾶς ταύτης ἔχει ἀρχὴν καθαρῶς ἑλληνικὴν, καὶ ἀπορρίπτει ὅλως διόλου τὴν παράδοσιν, ὅτι ὁ Κέκροψ ἦλθεν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς ἐκπηγάσασαν ἐκ μόνης τῆς ἐσφαλμένης ἐρμηνείας χωρίου τινὸς τοῦ φιλοσόφου Πλάτωνος. Πολλοὶ ὁμοίως Γερμανοὶ ἐντελῶς ἀπέρριψαν τὴν παράδοσιν καθ' ἣν ὁ Δαναὸς ἦλθεν ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὸ Ἄργος, καί, διὰ ποικίλων καὶ παραδόξων ἐρμηνειῶν, ἠγωνίσθησαν νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ περὶ Δαναοῦ καὶ τῶν πενήκοντα

Ἡ Ἀθηνᾶ συμβουλευούσα τὸν Κάδμου
(Ἄγγειον τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος π.Χ. εὑρεθὲν εἰς τὸν Κιμμέριον
Βόσπορον, ἥδη δὲ εἰς τὸ Μουσεῖον Πιτρουπόλεως)

αὐτοῦ θυγατέρων διήγημα δὲν προέκυψεν εἰμὴ ἐκ τοπικῶν τοῦ Ἄργους περιστάσεων, ἐνῶ ὁ Ἄγγλος Θίρλου-αλλ φρονεῖ, ὅτι ὅλαι αὗται αἱ ἀπόπειραι ἀπέβησαν μάταιαι. Ἄλλοι πάλιν ἀποκρούουσι τὴν παράδοσιν περὶ τῆς ἀπὸ Φοινίκης καθόδου τοῦ Κάδμου εἰς Βοιωτίαν ἀξιούσιν ὅτι ἀποικία Φοινίκων δὲν ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς μεσογειοὺς Θήβας καὶ θεωροῦσι τὰ περὶ τοῦ Κάδμου διηγήματα ὡς ὄν-

τα ἐπιχωρίου καταγωγῆς. Ἄλλ' ἰδοὺ ἕτερος σοφός, ὁ Βέλκερ, ὅστις ἀγωνίζεται εὐφύεστατα νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ Καδμεῖοι ἦσαν ἀποικοὶ Κρητῶν.

Οἱ ἐρμηνευταὶ λοιπὸν οὗτοι θεωροῦσι τὴν ἀπωτάτην ἐκείνην χώραν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ὡς χώραν δοριάλωτον, μεταχειρίζονται τὰ μυθικὰ διηγήματα, ὡς ἂν ταῦτα παρεδόθησαν εἰς διάκρισιν αὐτῶν, καί, ἄλλοτε μὲν οὐσαιωδῶς τροπολογοῦντες αὐτὰ, ἄλλοτε δὲ ἐκ βιάθρων ἀνατρέποντες, παρεισάγουσιν ἀντ' αὐτῶν τὰ πλάσματα τῆς εἰκασίας καὶ τῆς φαντασίας των. Ἄλλ' ἡ φαντασία δὲν εἶναι ἐκ τῶν δυνάμεων ἐκείνων τῆς ψυχῆς, αἵτινες πρέπει νὰ πρωτεύωσιν εἰς τὰ ἱστορικὰ διηγήματα. Ὁ γλαφυρότατος τῶν καθ' ἡμᾶς ἱστορικῶν, ὁ Ἄγγλος Μακώλαιϋ, ἔλεγε μὲν ὅτι καὶ ὁ ἱστορικὸς ἔχει χρεῖαν φαντασίας τινός, ἀλλὰ προσέθετεν ὅτι ἡ φαντασία αὕτη εἶναι πολὺ ταπεινότερα τῆς τοῦ ποιητοῦ φαντασίας. Κατὰ τοῦτο, ὁ Θουκυδίδης διαφέρει τοῦ Ὀμήρου καὶ ὁ Πολύβιος διαφέρει τοῦ Εὐριπίδου, ὅσον ὁ ζωγράφος ὁ εἰκονίζων ὠρισμένα πρόσωπα διαφέρει τοῦ ζωγράφου τοῦ εἰκονίζοντος πρόσωπα ἰδανικά. Βεβαίως καὶ τοῦ ἱστορικοῦ τὸ ἔργον δὲν περιορίζεται εἰς μηχανικὴν ἀπλῶς ἀπομίμησιν. Ἐὰν ἴηαι ὄντως τεχνίτης, θέλει προτιμήσει τὰ μέρη τὰ ἐπιτηδειότερα νὰ δώσωσιν ἔννοιαν τοῦ ὅλου, θέλει προτάξει πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἰδίως χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀντικειμένου ἰὸ ὁποῖον εἰκονίζει, καὶ θέλει διαθέσει τὸ φῶς καὶ τὴν σκιὰν εἰς τρόπον. ὥστε νὰ καταστήσῃ ὅσον ἐνδέχεται πιστοτέραν τὴν ἐντύπωσιν. Ἄλλ' ἡ φαντασία αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω. Ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ δὲν εἶναι νὰ κατασκευάζῃ νέους κόσμους. Τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ παραστήσῃ δὲν κεῖται ἐν τῇ φαντασίᾳ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ἀλλὰ παραδίδεται εἰς αὐτὸν ἕτοιμον. Δὲν εἶναι ὄνειρον κάλλους καὶ μεγαλείου, ὄρατὸν εἰς μόνον τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἰδίου